

Lifelong Learning Programme 2007-2013
Leonardo da Vinci, Multilateral Projects Transfer of Innovation

PROMOTING NATURE BY TRAINING NATURE INTERPRETERS
Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave

Poišči svojo zgodbo

GD Izobraževanje in kultura
Program Vseživljenjsko učenje

Namesto uvoda

»Na Ministrstvu za okolje in prostor ocenjujemo, da je usposabljanje ljudi za kakovostno vodenje v naravi za Slovenijo velikega pomena. Ohranjena narava je namreč velik potencial, za katerega je treba skrbeti in ga hkrati znati tudi promovirati. Usposobljeni vodniki v naravi in krajini imajo lahko pri tem pomembno vlogo in so lahko vezni člen med ohranjanjem narave in z naravo usklajenim razvojem. Tovrstno usposabljanje je priložnost za prebivalce na območjih varstva narave, pa tudi prispevek k oblikovanju kakovostne turistične ponudbe povezane z naravo. Zato bomo aktivnosti Krajinskega parka

Goričko na tem področju podpirali tudi vnaprej in pomagali pri prizadevanjih, da bo tovrstno usposabljanje tudi formalno priznано.«

dr. Katarina Groznik Zeiler, Ministrstvo za okolje in prostor

»Uvajanje usposabljanja vodnikov v naravi in krajini ni velik korak samo za Krajinski park Goričko, temveč za vsa zavarovana območja v Sloveniji, saj bi lahko na ta način skupaj in po poenotenih standardih usposabljali vodnike v naravi in krajini. Ti vodniki so usposobljeni, da se prilagodijo ciljni skupini in strokovno vodijo po naravnih in kulturnih vrednotah v regiji. Regije, kjer se zavarovana območja nahajajo, imajo korist tudi v turizmu in regionalnem gospodarstvu. Da je lahko usposabljanje za vodnika v naravi in krajini v zavarovanih območjih uspeh, kažejo primeri iz Avstrije in Nemčije. Vodniki vseh 50 naravnih

parkov Nemčije so usposobljeni po enotnem programu. Kaj torej preprečuje vzpostavitev enotnega programa usposabljanja vodnikov v vseh zavarovanih območjih v Sloveniji? Zveza nemških naravnih parkov bo pri tej ideji še naprej podpirala prizadevanja Krajinskega parka Goričko in ostalih zavarovanih območij.«

Jörg Liesen, strokovni sodelavec Zveze nemških naravnih parkov

Kjer je volja, tam je pot!

Skrb za naravo in krajino naj postane vrednota vsakomur. Vprašanje, kako doseči ta idealističen in vendar potreben cilj, si zastavljamo vsi, ki želimo s svojim delom izobraževati, voditi in ozaveščati ljudi o pomenu varovanja narave in krajine. V materialističnem svetu, ki je usmerjen v kopičenje materialnih dobrin in ga zaznamuje beg v varen in udoben virtualni svet, je potrebno pokazati pot nazaj v naravo in realnost.

Interpretacija narave je eno izmed orodij, ki želi nevsiljivo ozaveščati ljudi, tako prebivalce kot obiskovalce izbranega geografskega okolja. Vseživljenjsko učenje je tisto, ki ponuja možnosti izobraževanja izven formalnega šolskega sistema in omogoča pridobiti dodatna znanja in veščine, ki lahko obogatijo poklicno in zasebno življenje posameznika.

»Program Leonardo da Vinci odgovarja na učne potrebe posameznikov in delodajalcev ter bogati ponudbo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, podpira povezovanje socialnih partnerjev in razvoj konkurenčnosti z vlaganjem v znanje delovne sile in izvedbo evropskih politik.« www.cmepius.si

Program je omogočil prenos znanja in izkušenj na področju usposabljanja vodnikov v naravi in krajini iz Nemčije in Avstrije v Slovenijo.

Zagotoviti kakovostnejše vodenje v varovanih in zavarovanih območjih narave Slovenije in posredno dvigniti ozaveščenost o varovanju narave sta bila cilja, ki sta Javni zavod Krajinski park Goričko pripeljala do prijave projekta skupaj s šestimi partnerji iz Slovenije, Avstrije in Nemčije.

Logotip projekta sporoča o namenih in ciljeh projekta:

Kvadrat – hiša – razum – človek - oče

Krog – drevo – življenje – čustva – narava - mati

5 barv - 5 čutov

Logotip združuje nasprotja, kot so narava-človek združeni v eno. Razum analizira in interpretira, narava nam daje možnost občutenja.

Avtor logotipa je akademski slikar Ignac Meden.

Rezultati projekta

S projektom smo želeli razviti program usposabljanja vodnikov v naravi in krajini s poudarkom na veščinah interpretacije narave in krajine, vzpostaviti skupino izvajalcev usposabljanja ter raziskati možnosti za realizacijo tega programa v prihodnosti.

Analiza potreb po usposabljanjih, ki je bila izvedena v Sloveniji, je potrdila, da je usposabljanje na področju interpretacije v Sloveniji zaželeno in potrebno. Rezultate analize in primere dobre prakse partnerskih držav smo upoštevali pri izdelavi učnega načrta. Program je razdeljen v štiri module v skupnem obsegu 77 ur.

Usposabljanje je namenjeno vsem, ki želite z interpretativnim vodenjem pri obiskovalcih povečati ozaveščenost o pomenu narave in krajine. Zaradi različnih predznanj, izkušenj in formalne izobrazbe udeležencev usposabljanja so vsebine zastavljene zelo široko. Glavni poudarek je namenjen pridobivanju osnovnega znanja in veščin predvsem preko praktičnega dela.

Vsebine so pripravljali strokovnjaki iz Slovenije s področij varstva narave, andragogike, gozdarstva, krajinske arhitekture, etnologije, gibanja in zdrave prehrane, dela z ljudmi s posebnimi potrebami, trženja in interpretacije. Sodelujoči avtorji predstavljajo tudi osnovno skupino, ki bo sodelovala pri izvedbi usposabljanja v prihodnje.

Partnerska mreža, ki smo jo uspeli vzpostaviti v času trajanja projekta, se je izkazala za dobro izhodišče za pripravo usposabljanja na nacionalni ravni. Okrepili smo partnerstvo z institucijami in posamezniki, kar dodatno potrjuje, da smo na pravi poti.

»Rezultat projekta sta tudi priročnik in delovni zvezek. S priročnikom, ki je prvenstveno namenjen trenerjem vodnikov v naravi in krajini, smo uspeli na enem mestu zbrati obsežno strokovno gradivo, ki interdisciplinarno obravnava področje interpretacije narave in krajine. Delovni zvezek oziroma portfolio je namenjen udeležencem usposabljanja za vodnike. Sestavljajo ga teoretična izhodišča, naloge in praktični primeri, ki jih korak za korakom usposabljaajo za vodnike v naravi in krajini.«

dr. Gregor Torkar

Korak za korakom: 4 moduli

Kaj je interpretacije narave in krajine in zakaj je primerno orodje za ozaveščanje o varovanju obeh?

1. Uvodni modul je namenjen spoznavanju udeležencev z vsebinami celotnega usposabljanja.

Če želimo obiskovalcem približati naravo ali krajino, jo moramo dobro poznati. **Poznavanje žive in nežive narave ter procesov v njej in v krajini**, predstavlja razum človeka oz. znanje, na katerem lahko gradimo interpretacijo.

2. V drugem modulu udeleženci usposabljanja pridobijo znanja s področij narave, krajine, etnologije, psihologije, etike in zdravega načina življenja.

Kako pripraviti vodenje, kjer obiskovalci doživijo naravo in krajino kot nekaj pozitivnega in začutijo, da so del nje?

Prepoznavanje potreb ciljnih skupin, izhajanje iz njihovih izkušenj, pozitiven odnos do narave in krajine, aktivno vključevanje obiskovalcev in dobro pripravljeno ter izvedeno vodenje obiskovalcem poleg informacij o naravi in krajini omogoča predvsem doživetje in ponotranjenje dobljenih izkušenj.

3. Kdo so naši obiskovalci? Kako jim sporočiti o naši ponudbi in preseči njihova pričakovanja?

Da bi obiskovalcem lahko omogočili doživetje narave in sebe kot del nje, jih moramo najprej prepričati, da se takšnega vodenja udeležijo. **Trženje** je zato pomemben del, ki vsebine poveže v celoto in jih pripelje do ljudi, ki si takšnih doživetij želijo.

4.

Zakaj vodenje v naravi zahteva ustrezno usposobljenega vodnika?

»Odraščala sem v Naravi. Med tem, ko sem jo spoznavala, sem jo vzljubila, zato sem jo želela razumeti. Zdaj, ko jo razumem, jo želim obvarovati in ohraniti, da bodo lahko tudi moji otroci v njej odraščali. To pa lahko storim le s skupnimi močmi vseh prepričanih ljudi.«

Kristina Gorišek, naravovarstvena nadzornica v Krajinskem parku Sečoveljske soline

Nikoli ni prepozno...

Zdravje je dobrina, ki je pri večini ljudi na račun življenjskega sloga zanemarjena. Zdravo življenje pogojuje zdrava narava in lepa krajina. Prihodnost narave in ljudi sta torej tesno povezani.

»Recept: Zdravo v naravo.

Sestavine: vodnik v naravi in krajini, kolo, palice za nordijsko hojo, zdrava malica, voda, fotoaparati, nahrbtnik, zbrana in naspana glava.

Priprava: S kolesom se peljemo iz Murske Sobote na Grad na Goričkem. Vzamemo palice ter se dobimo z vodnikom v naravi in krajini. Zavijemo v park ob gradu. Sledita dve nepopisni uri žgečkanja vseh petih čutov telesa v gozdu. Na koncu še kratka tura z vodnikom nordijske hoje. Zaključimo s postankom ter

zdravo malico v lokalni gostilni.

HMMMM MJAM lokalno, tradicionalno, pa vendar lahko in zdravo. Novi občutki, novi ljudje, prijetno utrujeno telo.

Ne pozabi: Pomembna je prava mera!«

Mojca Makovec Haložan, Center za zdravje in razvoj

Z dobro voljo in kančkom poguma zmoremo vse!

Doživljanje narave je vezano na gibanje v naravnem okolju in raziskovanje območij, ki so oddaljena od urejenih poti. Žal ni vsakomur dano, da lahko vstopi v ta čudoviti svet narave.

»Za enakovredno vključevanje ljudi s posebnimi potrebami v programe doživljanja narave in priložne dejavnosti obstajajo različne možnosti pri oblikovanju in vodenju integrativnih dejavnosti oseb s posebnimi potrebami.

Pri tem ne gre za odstranjevanje vseh ovir obstoječe ponudbe, temveč za iskanje individualnih in kreativnih rešitev. Od vodnikov v naravi in krajini to zahteva sposobnost vživljanja v situacijo in poznavanje širokega nabora metod.«

Marelli Asamer Handler, Zveza avstrijskih naravnih parkov

Narava...

Človek je del narave. Kje so meje, na katerih se človek mora ustaviti in zaradi sebe začeti razmišljati o svojem vsakdanjem ravnanju in delovanju v okolju?

Človek je živo bitje, ki v osnovi rabi sonce, zrak, vodo in hrano. Obnašanje človeka v današnji družbi kaže na to, da na ta vidik pozablja.

Ko se bo tehtnica, na kateri so na eni strani vzdržno stanje v naravi in na drugi strani želja človeka po virtualnosti, nagnila v korist drugega, bosta izgubljena oba cilja.

Pomislite: če bi se varovanja narave in krajine lotili z enako vnemo, kot se vsakodnevno lotevamo iskanja poti v veselje, bi uspeli z obojim.

»Projekt usposabljanja vodnikov v naravi in krajini je dober začetek povezovanja in prenosa izkušenj na tem področju.

Znanje in izkušnje povezane z interpretacijo narave in krajine se bodo lahko prenašale med izvajalci vodenja v naravi v vsej Sloveniji, dobre izkušnje pa bo lažje poiskati tudi drugod.

Veščine interpretacije narave prispevajo k boljšemu razumevanju narave in njenih procesov, s čimer je tesno povezano tudi varstvo narave.«

Marko Slapnik, Logarska dolina d.o.o.

... in človek

»V zavarovanih in varovanih območjih narave živijo ljudje, ki skrbijo in negujejo naravna in z delom ustvarjena življenjska okolja. Običajno so biotsko raznolika in krajinsko pestra tista območja, kjer je bila zaradi naravnih danosti ali družbenih razmerij tudi nižja ekonomska korist. Prav zaradi odsotnosti dobičkonosnih dejavnosti je manjša tudi obremenitev okolja, žal pa je z ravnimi »nerazvitosti« primerljiva tudi raven osveščenosti. Kljub temu ali prav zaradi teh dejstev, tovrstna območja ponujajo drugačne priložnosti za gospodarjenje, a vendar do narave obziren razvoj, ki so ga ob primerni osveščenosti sposobni izvesti prebivalci sami. Njihova pridobitev bo nedvomno življenjski slog v zdravem in naravnem okolju. Naj bo usposabljanje o interpretaciji narave in krajine prva stopnička na tej poti.«

Stanka Dešnik, visoki naravovarstveni svetnik JZ KPG

Projektni partnerji

Program Vseživljenjsko učenje

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Publikacijo uredili: Nataša Moršič in Julija Marošek. Fotografije: Gregor Domanjko, Kristjan Malacič, Stanka Dešnik, Blaž Topolinjak, arhiv partnerjev. Oblikovanje: Vizualne komunikacije. Tisk: Tiskarna Oman. Grad, november 2009.